

1. ఏది గొప్పదానం ?

విభాగము - 1

I. అర్థాలు :

1. వైభవం = గొప్పదనం
2. గుణము = స్వభావము , లక్షణము
3. మరణించు = చనిపోవు
4. పరిహారం = పాపం తొలగించుకొనుటకు చేసే చర్య

II. పర్యాయపదాలు :

1. యుద్ధం : సంగ్రామం , రణం , పోరాటం , సమరం
2. రాజు : ప్రభువు , నృపాలుడు , నరేంద్రుడు
3. యాగం : క్రతువు , యజ్ఞం
4. శరీరం : మేను, తనువు, దేహం, కాయం
5. బంగారం : పసిడి , పుత్తడి , పైడి , కనకం
6. బ్రాహ్మణుడు : భూసురుడు , విప్రుడు

III. ప్రకృతి - వికృతులు

1. ధర్మము - దమ్మము
2. గుణము - గొనము
3. బ్రాహ్మణుడు - బాపడు

IV. వచనాలు ;

1. యుద్ధం - యుద్ధాలు
2. రాజు - రాజులు
3. బ్రాహ్మణుడు - బ్రాహ్మణులు
4. దానం - దానాలు
5. యాగం - యాగాలు

V. సొంతవాక్యాలు :

1. యుద్ధం : యుద్ధం వలన ఎంతో ప్రాణ నష్టం, ఆస్తి నష్టం జరుగుతుంది.
2. యాగం : లోకానికి ఉపకారం చేయుటకు మునులు యాగాలు చేస్తారు.
3. వైభవం : తెలంగాణ ఎంతో వైభవం కలిగిన రాష్ట్రం.
4. దానము : ప్రతి మనిషి దానగుణాన్ని కలిగి ఉండాలి.
5. బంగారం : స్త్రీలు బంగారంతో చేసిన ఆభరణాలు ధరిస్తారు.
6. పరిహారం : రాము చేసిన తప్పుకు పరిహారంగా పదివేల రూపాయలు చెల్లించాడు.

ఆలోచించండి - చెప్పండి:

1. ధర్మరాజును అందరూ ఎందుకు పొగుడుతున్నారు?
- జ. * రాజ్యం కోసం పాండవులకు, కౌరవులకు మధ్య యుద్ధం జరిగింది.
- * ఆ యుద్ధంలో ఎందరో మరణించారు. పాండవులు గెలిచారు.
- * హింస మహాపాపం కనుక దానిని పోగొట్టుకొనుటకు పరిహారంగా ధర్మరాజు యాగం చేశాడు.
- * యాగానికి వచ్చిన వారికి ఎంతో వైభవంగా దానధర్మాలు చేసి ఆదరించాడు.
- * అందుకు అందరూ ధర్మరాజును పొగుడుతున్నారు.

విభాగము - 2.

I. అర్థాలు :

1. సహకరించు = తోడ్పడు, సాయపడు
2. అతిథి = తిథి , వార, నక్షత్ర నియమాలు లేకుండా ఇంటికి వచ్చేవాడు
3. స్థలము = చోటు, ప్రదేశము
4. అహంకారం = గర్వం
5. కాలం = సమయం
6. ఆర్తి = దుఃఖము
7. మర్యాద = గౌరవం

II. పర్యాయపదాలు :

1. ఊరు : పల్లె, గ్రామం , జనపదం
2. భార్య : సతి , పత్ని
3. కొడుకు : కుమారుడు , తనయుడు , పుత్రుడు , సుతుడు
4. నీరు : జలం , ఉదకం, సలీలం
5. మెచ్చుకొను : పొగడు , ప్రశంసించు

III. ప్రకృతి - వికృతులు :

1. భిక్షము - బిచ్చము
2. మర్యాద - మరియాద
3. ఆహారం - ఓగిరం
4. స్థలము - తలము
5. ఆశ - ఆస

IV. వచనాలు :

1. కుటుంబం - కుటుంబాలు
2. వ్యక్తి - వ్యక్తులు
3. కాలు - కాళ్ళు
4. స్థలం - స్థలాలు
5. సభ్యుడు - సభ్యులు

V. సొంతవాక్యాలు :

1. సహకరించు : మంచిపనులు చేసేవారికి మనము ఎప్పుడూ సహకరించాలి.
2. అతిథి : అతిథి మనకు దైవంతో సమానము.
3. మెచ్చుకొను : పరీక్షలలో మంచి మార్కులు సాధించిన రవిని ఉపాధ్యాయుడు మెచ్చుకున్నాడు.
4. అహంకారం : మనం ఎంత గొప్ప స్థాయిలో ఉన్నా అహంకారం కలిగి ఉండకూడదు.
5. నమస్కరించు : గురువులకు, పెద్దలకు నమస్కరించాలి.
6. ఆశ : రాజుకు ధనముపై ఆశ ఎక్కువ.

* ఆలోచించండి - చెప్పండి :

1. సక్తప్రస్తుని దానగుణాన్ని అతిథి ఎందుకు మెచ్చుకున్నాడు?
- జ. * సక్తప్రస్తుని కుటుంబానికి చాలా రోజుల తర్వాత భిక్ష దొరికింది.
* దొరికిన దానితో వారి ఆకలి తీర్చుకుందామని అనుకున్నారు.
* కానీ ఆ సమయంలో ఆకలి అంటూ వచ్చిన అతిథికి వారి ఆహారాన్నంతా పెట్టి అతని ఆకలి తీర్చారు.
* వారి ఆకలి గురించి ఆలోచించక సంతోషంతో అతిథి కడుపు నింపినందున వారి దానగుణాన్ని అతడు మెచ్చుకున్నాడు.

I. వ్యక్తీకరణ - సృజనాత్మకత :

అ. క్రింది ప్రశ్నలకు అయిదేసి వాక్యాల్లో జవాబులను రాయండి.

1. ముంగిస ఎక్కడికి వచ్చింది?

- జ. * రాజసింహాసనం కోసం కొరవులకు , పాండవులకు కురుక్షేత్ర యుద్ధం జరిగింది.
* ఆ యుద్ధంలో ఎందరో మరణించారు.
* దానికి పరిహారంగా ధర్మరాజు యాగం చేశాడు.
* ఆ యాగానికి వచ్చిన వారికి ఎంతో వైభవంగా దానధర్మాలు చేశాడు.
* అది విని ముంగిస ఆ దానధర్మాలు జరిగే స్థలానికి వచ్చింది.

2. ముంగిస పెద్దగా నవ్వడానికి గల కారణాన్ని వివరించండి.

- జ. *
- * ఒక ముంగిస ధర్మరాజు దానధర్మాలు చేసే చోటుకి వచ్చింది.
  - * అక్కడి వారందరూ ఆయన దానగుణాన్ని పొగడటం చూసి పెద్దగా నవ్వింది.
  - * ఎందుకనగా సక్తప్రస్తుడు అనే పేద బ్రాహ్మణుడు చేసిన దానం ముందు ధర్మరాజు చేసిన దానం చాలా చిన్నది.
  - * పేదబ్రాహ్మణుడు ఏమీ ఆశించకుండా ప్రేమతో, మంచి మనసుతో తనకు ఉన్నది మొత్తం దానం చేశాడు.
  - * ధర్మరాజు తన పాపం పోగొట్టుకొనుటకు గొప్పగా దానం చేశాడు. పేద వారైనా గొప్పవారైనా ప్రేమతో, ఆర్తితో దానం చేయాలి.

3. సక్తప్రస్తుడు చేసిన అతిథి మర్యాదను గురించి మీ మాటల్లో రాయండి.

- జ. *
- * సక్తప్రస్తుడు ఒక పేద బ్రాహ్మణుడు .
  - * అతని కుటుంబం దొరికిన భిక్షతో కాలం గడిపేవారు.
  - * కొన్ని రోజులపాటు వీరికి భిక్ష దొరకలేదు.
  - * చివరకు ఒకరోజు భిక్ష దొరికింది.
  - * దొరికిన దానిని తినబోతుండగా ఆకలి అంటూ ఒక అతిథి వచ్చాడు.
  - * సక్తప్రస్తుడు అతనికి అతిథి మర్యాదలు చేసి తన వంతు ఆహారం పెట్టాడు.
  - * అతని ఆకలి ఇంకా తీరనందున అందరూ వారి భాగాలను ఇచ్చి అతని ఆకలి తీర్చారు.
  - * కడుపు నిండిన ఆ అతిథి తమకు ఉన్నదానిని ప్రేమతో దానం చేసిన వారి దానగుణాన్ని ఎంతో మెచ్చుకున్నాడు.
  - * ఈవిధంగా అనుకోకుండా వచ్చిన అతిథిని దైవంగా భావించి సక్తప్రస్తుడు మర్యాద చేశాడు.

4. దానధర్మాలు ఎన్ని రకాలుగా చేయవచ్చో రాయండి.

- జ. దానధర్మాలు అనేకరకాలుగా చేయవచ్చు:
- * పేదలకు అన్నదానం , వస్త్రదానం చేయవచ్చు.
  - * అనాథ పిల్లలకు విద్యాదానం , వస్త్రదానం చేయవచ్చు.
  - * ప్రమాదకర స్థితిలో ఉన్నవారికి రక్తదానం , అవయవదానం చేయవచ్చు.
  - * సత్రములు కట్టించుటకు, మంచినీటి వసతులు ఏర్పాటుచేయుటకు, ఆసుపత్రులు నిర్మించుటకు, దైవకార్యములకు ఇలా మంచిపనులకు ధనము దానము చేయవచ్చు.

ఆ. క్రింది ప్రశ్నకు పదివాక్యాల్లో జవాబు రాయండి.

1. “నిజమే ఆ బ్రాహ్మణుడి దానగుణం ముందు నా దానగుణం సరిపోదు” అని ధర్మరాజు ఎందుకు అన్నాడో వివరించండి.

- జ.
- * ధర్మరాజు ముంగిస మాటల ద్వారా సక్తప్రస్తుని దానగుణాన్ని గురించి విన్నాడు.
  - * నిజమే ఆ బ్రాహ్మణుడి దాన గుణం ముందు నా దానగుణం సరిపోదు అనుకున్నాడు.
  - * ఎందుకంటే సక్తప్రస్తుడు చాలా పేదవాడు. దొరికిన భిక్షతో కాలం గడిపేవాడు.
  - * ఒకనాడు చాలా రోజుల తరువాత దొరికిన భిక్షను తినబోతుండగా ఆకలి అంటూ ఒక వ్యక్తి వచ్చాడు.
  - * బాగా ఆకలితో ఉన్న అతనిని ఆదరించి ఒకరి తరువాత ఒకరుగా అందరూ తమ వంతు ఆహారాన్ని పెట్టి ఆకలి తీర్చారు.
  - * సక్తప్రస్తుడు, అతని కుటుంబం చేసిన ఈ దానంలో అహంకారం లేదు. స్వార్థం లేదు. వారు ఏమీ ఆశించలేదు.
  - * ప్రేమతో, ఆకలితో ఉన్న వ్యక్తికి తమకు ఉన్నది పెట్టి ఆకలి తీర్చారు.
  - * అందుకే అతని కాళ్ళు కడిగిన నీళ్ళు తగిలి ముంగిస శరీరం సగం బంగారంగా మారింది.
  - * కానీ ధర్మరాజు తన పాపాన్ని పోగొట్టుకొనుటకు పరిహారంగా, అహంకారంతో దానధర్మాలు చేశాడు.
  - * చివరకు ముంగిస మాటలు విని బ్రాహ్మణుడి దానగుణం ముందు తన దానగుణం సరిపోదని తెలుసుకుని నమస్కరించాడు.

* సృజనాత్మకత :

1. మీకు తెలిసిన ఒక దాత గురించి మిత్రునికి లేఖ రాయండి.

తేదీ : --, --, 2021,

స్థలము: .....

ప్రియమైన మిత్రునికి/ మిత్రురాలికి,

నేను ఇచట క్షేమము. నీవుకూడా క్షేమమని తలుస్తాను. నీ చదువు ఎట్లా సాగుతున్నది? నేను ఇక్కడ బాగా చదువుకుంటున్నాను.

మా ఉపాధ్యాయురాలు అందరూ దానగుణం కలిగి ఉండాలని చెప్పింది. దానం చేయడం వలన మనకు ఎంతో పుణ్యం వస్తుంది. మా కాలనీ లో కూడా ఒక గొప్ప దాత ఉన్నారు. ఆయన అడిగినవారికి లేదు అనకుండా దానం చేస్తాడు. కొంతమంది అనాథ పిల్లలను తీసుకొని వారికి చదువు, తిండి, ఇతర అవసరాలు ఆయనే ఏర్పాటు చేశారు . గుడి కట్టించారు. ప్రతివారము గుడి ముందు పేదలకు అన్నదానం చేస్తారు. వారి పది ఎకరాల స్థలమును పాఠశాల, గ్రంథాలయము కట్టుటకు దానం చేశారు.

ఎంత గొప్ప మనసు కదా! నీకు తెలిసిన దాత ఎవరైనా ఉంటే నాకు తెలియజేయి. మీ అమ్మ నాన్నలకు నా నమస్కారాలు తెలుపు. నీ జవాబు కోసం ఎదురుచూస్తుంటాను.

ఇట్లు

నీ మిత్రుడు/మిత్రురాలు,

XXXXXXX.

చిరునామా :

ఎస్. చైతన్య ,

తొమ్మిదవ తరగతి ,

ఎ విభాగం, క్ర.సం: 15,

జిల్లా పరిషత్ పాఠశాల,

వనపర్తి

సూక్తి: దానం చేయుట చేతనే చేతులు ప్రకాశిస్తాయి. కంకణాల చేతగాదు.